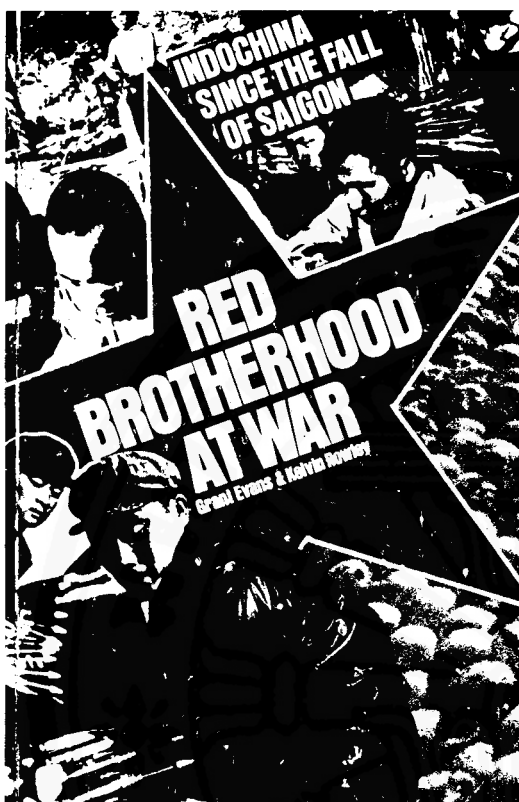

Grant Evans and Kelvin Rowley,
Red Brotherhood at war,
(London: Verso Edition, 1984),
312 pages, £ 6.95.

ปี 1975 หลังจาก 30 ปีของสงครามที่คุกรุ่นไป ด้วยความขัดแย้งภายใน และการแทรกแซงจากภายนอกได้สิ้นสุดลง สันติภาพได้กลับมาสู่อินโดจีนอีกครั้งหนึ่ง ด้วยเหตุที่พรรคที่ได้รับความนิยมในอินโดจีน (เวียตนาม ลาว และเขมร) ล้วนแต่เป็นพรรคคอมมิวนิสต์ ทำให้คนทั่วไปคาดหวังว่าหมอกควันของความขัดแย้ง และเปลวเพลิงของสงครามคงมอดดับไป คาดคะเนกันว่าทั้งสามประเทศคงมุ่งพลกำลังและทรัพยากรให้กับการบูรณะประเทศที่บอบช้ำจากมหันตภัยของสงคราม แต่ทว่าชาวโลกส่วนใหญ่หารู้ไม่ว่า ความขัดแย้งและความบาดหมางได้ดำรงอยู่แล้วในความสัมพันธ์ของสามพรรค (พรรคคอมมิวนิสต์ เวียตนาม, เขมร และลาว) ก่อนที่จะได้รับชัยชนะเสียอีก สามปีของชัยชนะผ่านไป ความขัดแย้งที่ดำรงอยู่ปะทุรุนแรงขึ้น เวียตนามบุกพนมเปญ (ธันวาคม

1978) จีนบุกเวียตนามเพื่อสอนบทเรียน (กุมภาพันธ์ 1979) ลาวตกอยู่ท่ามกลางความขัดแย้งที่รุนแรงของสองพันธมิตรเดิม (เวียตนาม และเขมร) นี่คือนคราภิธานสงครามอินโดจีนครั้งที่ 3 สองครั้งแรกเป็นสงคราม “ปลดปล่อยประชาชน” ครั้งที่สามเป็นสงครามที่ผู้ปลดปล่อยหันมาเผชิญหน้ากันเอง

ในยุคที่ข่าวสารถูกทำให้เป็นการเมือง ความ เป็นจริงของเหตุการณ์สงครามอินโดจีนครั้งที่ 3 ดูเหมือนว่าความเห็นส่วนใหญ่จะกลายเป็น “ทัศนะมาตรฐาน”¹ ในการมองปัญหาอินโดจีนถูกแต่งแต้ม ด้วยมายาการ (myth) แม้ไว้ในช่วงหลังจะมีงานวิจัย ที่นักวิจารณ์หลายคนบอกว่าดีเด่น อย่างงานของ William Shawcross² งานของ Micheal Vickery³ จะพยายามเสนอแง่มุมใหม่ ๆ ในการมองปัญหาอินโดจีน แต่งานทั้งสองชิ้นนี้ก็ตกอยู่ในชะตากรรมเดียว

กัน คือได้รับการอ่านน้อย *Red Brotherhood at war* ของ Grant Evans และ Kelvin Rowley เป็นอีกเล่มหนึ่งที่เสนอแง่มุมการมองปัญหาอินโดจีนที่แตกต่างไปจาก “ทัศนะมาตรฐาน” ไม่แน่เหมือนกันว่างานชิ้นนี้จะตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกันกับสองเล่มแรกหรือไม่

Evans และ Rowley สนใจอินโดจีนตั้งแต่สมัยที่เข้าร่วมต่อต้านสงครามเวียดนามในทศวรรษ 1960 Evans เคยมีผลงานเกี่ยวกับอินโดจีนมาแล้ว⁴ ส่วน *Red Brotherhood at war* นั้น Evans และ Rowley ได้เริ่มงานของตนตั้งแต่ปลายปี 1979 และได้ใช้เวลาหลายเดือนในเวียดนาม ลาว เขมร และไทย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จุดมุ่งหมายของการเขียนหนังสือเล่มนี้ก็คือเพื่ออธิบายว่าทำไมสงครามระหว่างรัฐสังคมนิยมด้วยกันในอินโดจีนจึงเกิดขึ้น? อะไรเกิดขึ้นจริง ๆ ในอินโดจีนหลังปี 1975? ทำไมสันติภาพจึงไม่ได้เกิดขึ้นในอินโดจีนหลังปี 1975? เกิดอะไรขึ้นกับลัทธิสากลนิยมใน “นาข้าวและป่า” แห่งอินโดจีน? ทำไมปีกขวาในพรรครีพับลิกันของเรแกนจึงเข้าข้างคอมมิวนิสต์อย่างเต็มใจในบางระดับแต่ไม่เข้าข้างเล ค้อน?

ในเบื้องต้น Evans และ Rowley ตั้งใจที่จะเขียนให้ครอบคลุมทั้งพัฒนาการการเมืองภายในและการเมืองระหว่างประเทศของอินโดจีน แต่เมื่อคำนึงถึงหน้ากระดาษแล้ว ทำให้เขาทั้งสองจำกัอยู่เฉพาะเรื่องการเมืองระหว่างประเทศ กระนั้นก็ตามหนังสือก็ค่อนข้างหนาอยู่ดี คือหนา 312 หน้า และในจำนวน 312 หน้านี้แบ่งเป็น 9 บท ส่วนที่เป็นเนื้อหาจริงๆ มีอยู่ 8 บท บทที่ 9 เป็นบทสรุป (บทนี้เป็นการสรุปทัศนะต่าง ๆ ของ Evans และ Rowley เกี่ยวกับอินโดจีนทั้งหมดที่กล่าวมาในบทที่ 1-8 อาจจะเป็นประโยชน์มากสำหรับผู้ที่ไม่มีเวลาอ่านหนังสือตลอดทั้งเล่ม แต่อาจจะไม่ได้อรรรถสเท่ากับอ่านตลอดเล่ม) เนื้อหาของหนังสือแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือส่วนที่ 1. เป็นการอธิบายความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับเขมรจนนำไป

สู่สงคราม ส่วนที่ 2. เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ภายในอินโดจีน ส่วนที่ 3. เป็นการอธิบายถึงบทบาทของจีนในอินโดจีน และส่วนที่ 4. เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับอินโดจีน

ส่วนที่ 1 : ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับเขมรจนนำไปสู่สงคราม ในส่วนนี้ก่อนที่ Evans และ Rowley จะอธิบายทัศนะของตนต่อปัญหาความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับเขมร เขาทั้งสองได้โต้แย้งกับทัศนะต่าง ๆ เช่น ทัศนะที่ว่าด้วยความเกลียดชังทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน ทัศนะที่ว่าด้วย “ลัทธิขยายอำนาจของเวียดนาม” ในบทที่ 1 Evans และ Rowley ได้กับทัศนะความเกลียดชังทางประวัติศาสตร์อันยาวนานที่คำอธิบายอิงอยู่กับความขัดแย้งทางเชื้อชาติ (ธรรมชาติของเวียดนามคือผู้รุกราน นักผวนกดินแดน นักกลืนดินแดนของชาติอื่น) ความขัดแย้งที่รุนแรงทางวัฒนธรรม (เขมรมีวัฒนธรรมแบบอินเดีย เวียดนามมีวัฒนธรรมแบบขงจื้อ ความขัดแย้งระหว่างเวียดนามกับเขมรจึงเป็นความขัดแย้งที่รุนแรง แม้ไทยกับเวียดนามจะพยายามยึดครองเขมรแต่ความขัดแย้งระหว่างไทยกับเขมรไม่รุนแรงเพราะมีวัฒนธรรมเดียวกัน ไทยไม่เคยพยายามเปลี่ยนเขมรให้เป็นไปตามมาตรฐานของไทย แต่เวียดนามพยายามทำ) โดยให้เหตุผลว่าการอธิบายความขัดแย้งโดยเอาเชื้อชาติเป็นหลักนั้นผิดพลาด เพราะก่อนการเข้ามาของตะวันตก ชาติยังไม่เกิดขึ้นในอินโดจีน การอธิบายด้วยความขัดแย้งด้านวัฒนธรรมก็เช่นกัน การมีวัฒนธรรมเดียวกันไม่ได้เป็นตัวประกันว่าเพื่อนบ้านจะไม่ทำสงครามกัน บ่อยครั้งไปที่อาณาจักรสยามและอาณาจักรเขมรทำสงครามกัน ยิ่งเป็นการเมืองสมัยใหม่ คำอธิบายนี้ยังไม่เหมาะสม เราจะอธิบายการที่จีนสนับสนุนกัมพูชาต่อต้านเวียดนามซึ่งมีวัฒนธรรมเดียวกันกับจีนในระหว่างปี 1977-1978 ได้อย่างไร⁶

ในบทที่ 2 Evans และ Rowley ได้กับทัศนะที่ว่าด้วย “ลัทธิขยายอำนาจของเวียดนาม” ซึ่งทัศนะนี้ส่วนใหญ่เป็นทัศนะจากปีกขวาในสหรัฐฯ เขาทั้งสอง

ยืนยันว่าเวียดนามไม่เคยมีความมุ่งมั่นที่จะครอบงำอินโดจีน ไม่ว่าจะเป็นลาวหรือ เขมร ทั้งก่อนและหลังปี 1975 หลังปี 1975 เวียดนามพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาค ทั้งที่เป็นรัฐสังคมนิยมและไม่ใช่อสังคมนิยม เพื่อสร้างเงื่อนไขภายนอกที่อำนวยความสะดวกการบูรณะประเทศหลังสงคราม

สำหรับ Evans และ Rowley แล้ว ความขัดแย้งในอินโดจีนหลังปี 1975 เป็นผลมาจากลัทธิชาตินิยมสมัยใหม่และปัญหาการสร้างชาติหลังการปฏิวัติสงครามอินโดจีนครั้งที่ 3 ไม่ได้เกิดมาจากลัทธิสากลนิยมของคอมมิวนิสต์ การปฏิวัติใน “นาข้าวและป่า” แห่งอินโดจีน ไม่ใช่การขึ้นมามีอำนาจของพรรคสังคมนิยมของชนชั้นกรรมาชีพ แต่เป็นขบวนการชาตินิยมของชนชั้นกลางและชาวนา เป็นชัยชนะของลัทธิชาตินิยมที่ถูกเติมด้วยสีแดง ขบวนการคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน มีรากเหง้ามาจากลัทธิชาตินิยมที่จลาจลต่อต้านลัทธิอาณานิคมของตะวันตก

อย่างไรก็ตามแม้ว่า Evans และ Rowley จะอธิบายสงครามอินโดจีนครั้งที่ 3 ด้วยลัทธิชาตินิยมสมัยใหม่ แต่เขาทั้งสองก็วิจารณ์เขมรอย่างมากในฐานะผู้ก่อสงครามชายแดนก่อน ในบทที่ 4 Evans และ Rowley ได้โต้แย้งกับงานของ Stephen Heder⁷ ที่อธิบายความขัดแย้งด้วยปัญหาเรื่องพรมแดน Evans และ Rowley เห็นว่าพรมแดนไม่ได้มีความสำคัญโดยตัวของมันเอง ความขัดแย้งจากมุมมองทางการเมือง (political perspectives) ของผู้นำเขมรแดงและเวียดนามต่อปัญหาพรมแดนต่างหากที่สำคัญกว่า ดูเหมือน Evans และ Rowley จะให้ความสำคัญเรื่องการเมืองภายในของเขมรที่เป็นตัวก่อให้เกิดปัญหาทางพรมแดนจนนำไปสู่สงครามกล่าวคือ ชัยชนะของพรรคคอมมิวนิสต์เขมรในปี 1975 ไม่ได้เป็นชัยชนะที่มาจากฐานสนับสนุนของมวลชนอย่างกว้างขวางสมาชิกของพรรคส่วนใหญ่มาจากทหารที่เป็นชาวนา จึงเป็นผู้มีการศึกษาน้อย เป็นเด็ก ขาดประสบการณ์

พร้อมที่จะใช้ความป่าเถื่อนในการแก้ปัญหา ขาดผู้นำที่เป็นเอกภาพ ผ่อนปรน มีความขาดแคลน เข้าใจลัทธิมาร์กซ์อย่างลึกซึ้ง เป็นชัยชนะที่ขาดเอกภาพ นโยบายก็มุ่งพึ่งตนเองอย่างรวดเร็ว สิ่งนี้นำไปสู่โศกนาฏกรรมในปี 1977-78 ความขัดแย้งและการกวาดล้างภายในได้นำเขมรไปขัดแย้งทางชายแดนกับประเทศรอบข้าง เช่น ไทย เวียดนาม ไม่ใช่ลัทธิการขยายอำนาจของเวียดนามที่เป็นผู้ทำให้สงครามระหว่างเวียดนามกับเขมรเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เป็นการกระทำของพลพรรคในฐานะผู้นำการปฏิวัติสมัยใหม่ พลพรรคทำสงครามกับเวียดนามก็เพื่อปกปิดความไร้เสถียรภาพ ความก้าวร้าว และความรุนแรงของระบบการปกครองของตนในกำพูชา

ส่วนที่ 2 : ความสัมพันธ์ภายในอินโดจีน คำที่เรามาจะได้ยินอยู่บ่อย ๆ คือ “ลาวเป็นหุ่นเชิดของเวียดนาม” “เฮงสัมรินเป็นตัวแทนของเวียดนาม” “การแก้ปัญหาภายในครอบครัว” ในบทที่ 3 บทที่ 4 และบทที่ 6 Evans และ Rowley ได้อธิศานน้ำกระดาชให้กับการโต้แย้งกับทัศนะต่าง ๆ เหล่านี้ Evans และ Rowley เห็นว่า การที่ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนามอยู่ในฐานะโดดเด่นกว่าในลาว และเขมร เป็นเพราะว่าเวียดนามเป็นประเทศที่ได้รับการพัฒนามากที่สุด หรือได้รับผลกระทบจากลัทธิอาณานิคมของฝรั่งเศสมากที่สุด จากผลกระทบดังกล่าวทำให้เวียดนามมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของสังคมมากที่สุดเมื่อเทียบกับเขมรและลาว ซึ่งมีผลทำให้การเคลื่อนไหวของขบวนการชาตินิยม (รวมทั้งคอมมิวนิสต์ด้วย) ในเวียดนามมีความต่อเนื่องยาวนาน และเข้มข้นมากกว่าในเขมรและลาว พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามจึงกลายเป็นตัวแบบ (model) การเคลื่อนไหวที่เขมรและลาวรับไปอีกทีหนึ่ง Evans และ Rowley ย้ำแล้วย้ำอีกว่า เวียดนามไม่ได้ครอบงำเขมร และลาว การเคลื่อนไหวในเขมรและลาวมีความเป็นอิสระของตนเอง

ภายหลังปี 1975 ลาวก็ไม่ได้ถูกยึดครองโดย

เวียดนาม การมีทหารเวียดนามในลาวก็เช่นเดียวกับการมีทหารสหรัฐฯ และฝรั่งเศสในเยอรมันตะวันตกว่าโดยความจริงแล้วลาวพึ่งพาเศรษฐกิจไทยมากกว่าเวียดนามทั้งก่อนปี 1975 และหลังปี 1975 ลาวยังคงเป็นลาวมีรัฐบาลปกครองของตนเอง ลาวยังคงเป็นลาว ไม่ใช่เป็นลาว “ที่ไม่ใช่ลาว”

ในกรณีเขมรก็เช่นกัน หลังปี 1975 เวียดนามไม่ได้มุ่งที่จะครอบงำเขมร แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเขมรและเวียดนามจะไม่ราบรื่นก็ตาม หลังปี 1978 รัฐบาลของเฮงสัมริน ก็เป็นรัฐบาลของชนเขมรเองแน่นอนว่าระยะแรก ๆ ที่ปรึกษาในรัฐบาลของเฮงสัมรินเป็นชาวเวียดนาม แต่หลังจากนั้นไม่นานที่ปรึกษาส่วนใหญ่ของเวียดนามก็ถูกถอนออกไป ทหารเวียดนามในเขมรอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกับชาวเขมร ไม่มีประจักษ์พยานการบังคับหญิงเขมรให้แต่งงานกับทหารเวียดนาม

ส่วนที่ 3 : บทบาทของจีนในอินโดจีน โดยทั่ว ๆ ไปในปัจจุบันเรามักจะมองกันว่าบทบาทของจีนในอินโดจีนเป็นเพียงการดำเนินอิทธิพลของโซเวียตเท่านั้น Evans และ Rowley มองในแงุ่มที่ต่างออกไป ในบทที่ 5 Evans และ Rowley อธิบายว่าแม้ว่าบทบาทของจีนในอินโดจีนไม่ได้อยู่ในฐานะศูนย์กลางของโลกเหมือนอย่างในอดีต แต่ความต้องการมีอิทธิพลของจีนในอินโดจีนยังมีอยู่ จีนไม่เพียงแต่ต้องการคานอำนาจในโซเวียตเท่านั้นแต่มีความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลในอินโดจีนด้วย จีนพยายามผลักดันให้เวียดนามเข้าข้างตนในความขัดแย้งระหว่างจีนกับโซเวียตแต่ได้รับการต่อต้านอย่างแข็งขันจากเวียดนาม ซึ่งพยายามจะเล่นบทคานอำนาจระหว่างจีนและโซเวียต อีกสิ่งหนึ่งที่แสดงว่าจีนต้องการมีอิทธิพลในอินโดจีนก็คือการที่จีนสนับสนุนเขมรแดงทั้งก่อนและหลังปี 1978 ต่อต้านเวียดนาม ในกรณีเกี่ยวกับจีน Evans และ Rowley กล่าวพาดพิงถึงอาเซียนในทำนองว่า “น่าเสียดายที่อาเซียนมองไม่เห็นความต้องการที่จะมีอำนาจในอินโดจีนของจีน” ซึ่งเท่ากับว่า

เขาทั้งสองกำลังเตือนเราว่าไม่ควรกลัวเวียดนามและโซเวียตมากเกินไป

ส่วนที่ 4 : ความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับอินโดจีน ในบทที่ 7 และบทที่ 8 Evans และ Rowley ได้อธิบายบทบาทของอาเซียน (โดยเฉพาะไทย) ในอินโดจีน ไว้อย่างละเอียด ในส่วนนี้ Evans และ Rowley ได้วิพากษ์วิจารณ์บทบาทของอาเซียนว่าไม่ได้วางตัวเป็นกลางต่อปัญหาอินโดจีนอย่างที่อ้างกัน หากแต่มีส่วนเข้าไปช่วยหนุนกลุ่มต่าง ๆ ในเขมรเพื่อต่อต้านเวียดนาม นับตั้งแต่การเป็นทางผ่านให้อาวุธผ่านจากจีนไปยังเขมรแดง (จีน→ไทย→เขมรแดง) การเปิดชายแดนให้เขมรกลุ่มต่อต้านเวียดนามเข้าชายแดนไทยเมื่อถูกทหารของเฮงสัมรินและเวียดนามโจมตี การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งรัฐบาลเขมรสามฝ่าย ตลอดจนถึงการช่วยเขียนเอกสารสำหรับความร่วมมือของเขมรสามฝ่าย (เขียนโดยกระทรวงการต่างประเทศของไทย อ่านและวิจารณ์โดยนักการทูตสหรัฐฯ ในกรุงเทพฯ) อาเซียนมักจะบอกว่าตนยึดถือหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ทว่ากลับใช้กฎหมายระหว่างประเทศเฉพาะเรื่องที่สนองประโยชน์ของตนมากกว่า Evans และ Rowley ยกตัวอย่างว่าอาเซียนประณามการบุกพมเปญของเวียดนาม แต่ไม่ประณามการบุกเวียดนามของจีน อาเซียนยอมรับรัฐบาลในกรุงกัมปาลา (kampala) ทั้ง ๆ ที่รู้ว่ารัฐบาลนี้ขึ้นตรงต่อแทนซาเนีย (รัฐบาลชุดนี้ตั้งขึ้นหลังจากแทนซาเนียบุกกรุงกัมปาลา ล้มล้างการปกครองของอดี้อามีน ในปี 1982) แต่ไม่ยอมรับรัฐบาลของเฮงสัมริน Evans และ Rowley ทำนายว่าความขัดแย้งในอินโดจีนคงยาวนานต่อไป ถ้าอาเซียนยังไม่เลิกสนับสนุนฝ่ายต่อต้านเวียดนามในเขมร ซึ่งไม่มีทางขับเวียดนามออกไปได้ ในขณะเดียวกันสภาพการเมืองระหว่างประเทศในปัจจุบัน เวียดนามก็ไม่สามารถกำจัดเขมรฝ่ายต่อต้านเวียดนามได้หมดสิ้น

กล่าวโดยรวมแล้ว หนังสือเล่มนี้ค่อนข้างจะเห็นอกเห็นใจเวียดนามซึ่ง Evans และ Rowley ก็ได้

ยอมรับไว้ตั้งแต่ต้นแล้ว ความเห็นนอกเหนือใจเวียดนาม อาจจะเป็นเรื่องผิดปกติในเมืองไทย Evans และ Rowley อาจจะถูกตีตราว่าเป็นกระบอกเสียงของ ฮานอย อย่างไรก็ตามความเห็นนอกเหนือใจดังกล่าวนี้ น่าจะมาจากวิธีการมองปัญหา หรือวิธีการเข้าหาปัญหา ของ Evans และ Rowley มากกว่าที่จะเป็นอคติส่วนตัว

จุดเด่นที่สุดของหนังสือเล่มนี้ก็คือวิธีการมอง หรือวิธีการเข้าหาปัญหา กล่าวคือ เป็นการมองหรือ การเข้าหาปัญหาจากหลายแง่มุม หลายปัจจัยซับซ้อน มองความเกี่ยวพันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ มองปัญหา อย่างรอบด้าน ไม่มีการหยิบปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมา พิจารณาอย่างโดด ๆ จนตัดขาดจากส่วนอื่น ๆ ตลอดจน ไม่ตัดประวัติศาสตร์ส่วนใดส่วนหนึ่งออกจากการ พิจารณาปัญหา เช่นเมื่อพิจารณานโยบายของเวียดนาม หลังปี 1975 (ดูบทที่ 2) ก็ไม่ตัดประวัติศาสตร์ก่อนปี 1975 ออกไปอย่างที่มีมักจะทำกัน หากแต่นำปัจจัย ต่าง ๆ เช่น บทบาทของมหาอำนาจ บทบาทของประ- เทศรอบข้าง ปัญหาภายในเวียดนาม หรือภายในอิน- โดจีน เป็นต้น ทั้งก่อนและหลังปี 1975 มาพิจารณา และพิจารณามันอย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ด้วยวิธีการมองปัญหาดังกล่าวนี้เองที่ทำให้หนังสือ เล่มนี้มองปัญหาอินโดจีนแตกต่างไปจากทัศนะทั่วๆ ไปที่นิยมมองกัน

แต่ทว่าวิธีการมองปัญหาดังกล่าวก็มีข้อเสีย อยู่ตรงที่ว่า ผู้เขียนจำต้องกล่าวถึงปัจจัยเดิมอยู่ บ่อย ๆ ซึ่งทำให้หนังสือเยิ่นเย้อ ความรู้สึกที่ได้ ในตอนแรกเริ่มอ่าน อาจจะตื่นตากับการมองปัญหา และการวิพากษ์วิจารณ์ แต่บทหลังทำให้เฉื่อยชา (ความเยิ่นเย้อดังกล่าวส่วนหนึ่งอาจจะมาจากความ ตั้งใจของผู้เขียนตั้งแต่ต้นที่มุ่งอธิบายปัญหาอย่าง ละเอียดไม่ทีกักเอาง่าย ๆ)

อีกประการหนึ่งก็คือเนื่องจากวิธีการมองปัญหา ดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนต้องไปสัมพันธ์กับปัจจัย ต่าง ๆ หลายปัจจัย ทำให้ต้องมีการขยายเรื่อง ขยาย

ข้อมูลออกไปอย่างกว้างขวาง ผลที่ตามมาก็คือ Evans และ Rowley ไม่ได้แสดงวิพากษ์วิธีทางประ- วัติศาสตร์ต่อข้อมูลไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน⁸ (ซึ่งไม่ได้ หมายความว่าไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลหรือวิพากษ์ หลักฐานก่อนการนำมาใช้ เป็นแต่เพียงไม่ได้แสดงให้ เห็น) สิ่งนี้อาจจะทำให้ไม่ได้รับการเชื่อถือจากนัก ประวัติศาสตร์ไทยในยุค “วิพากษ์วิธีทางประวัติ- ศาสตร์” กำลังเกร่อ ในแง่ที่น่าำ *Red Brotherhood at war* ไปเทียบกับ *Cambodia 1975-1982* ของ Mi- cheal Vickery แล้ว ดูเหมือนว่า Vickery จะจัด การกับข้อมูลของตนได้ละเอียดถี่ถ้วนพิถีพิถันมากกว่า

ไม่ว่าหนังสือเล่มนี้จะมีความถูกต้องหรือผิด พลาดมากนักแค่ไหนก็ตาม งานชิ้นนี้ก็ป็นตัวกระตุ้น ให้เราท่านมองปัญหาอินโดจีนในแง่มุมที่แตกต่างจาก ทัศนะทั่ว ๆ ไปที่ซ้ำซากจำเจ จนสามารถท่องได้จุจ เดียวกับบทท่องจำสมัยเรียนชั้นประถม

ฐิรุฒิ เสนาคำ

คณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เชิงอรรถ

1. ดู ธงชัย วินิจจะกุล “กัมพูชา: มายาภาพ กับ มนุษยธรรม” *วารสารธรรมศาสตร์* ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน 2528), หน้า 54-92.
2. *Sideshow: Kissinger, Nixon and the Destruction of Cambodia* (London, 1979) แปลโดย สุเรศ กกกกลิน, *เขมร ผาสุ่มเลือด* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สนามหลวง, 2522).
3. *Cambodia 1975-1982* (Hemel Hempsted, Herts: George Allen & Unwin, 1984)
4. *The Yellow Rainmaker: Are Chemical Weapons Being Used in Southeast Asia* (London: Verso, 1983).
5. แม้ว่าผู้เขียนเรื่องการเมืองระหว่างประเทศแค่ Evans และ Rowley ก็ได้พิจารณาการเมืองภายในอินโดจีนและ บทบาทการเมืองระหว่างประเทศควบคู่กันไปอย่างสม่ำเสมอ

เขาทั้งสองเห็นว่า หากความขัดแย้งภายในภูมิภาคถูกระงับให้รุนแรงและถูกดึงผลประโยชน์โดยมหาอำนาจ ปราศจากการพิจารณาจากแง่มุมระดับโลกและรากเหง้าภายในภูมิภาคแล้ว เป็นไปไม่ได้ที่เราจะเข้าใจผลลัพธ์ของความขัดแย้ง.

6. คูบทที่ 2 เพิ่มเติม บทที่ Evans และ Rowley ได้เตือนให้เราละมัดระวังในการหยิบเอา concept ใด ๆ มาอธิบาย เราต้องมีความละเอียดถี่ถ้วนเพียงพอ ต้องคำนึงถึงประวัติศาสตร์ โครงสร้างทางสังคมของภูมุนั้น ๆ

7. “The Kampuchean - Vietnamese conflict” In David Elliott, ed., *The Third Indochina Conflict* (Boulder, Colorado: Westview Press, 1981).

8. ความหมายง่าย ๆ ของวิทยกวีวิธีทางประวัติศาสตร์ คงหมายถึงการตรวจสอบความถูกต้องของข้อสนเทศที่ได้จากหลักฐานโดยใช้หลักฐานที่เป็นอิสระต่อกันอย่างเด็ดขาด มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อสนเทศนั้น ๆ โปรคดู นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัชริยะ, *หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย* (กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2524) และ นิธิ เอียวศรีวงศ์, “จากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีถึงสมเด็จพระเจ้าดำรงราชานุภาพ” *ศิลปวัฒนธรรม* ปีที่ 6 ฉบับที่ 7 (พฤษภาคม, 2528), หน้า 90-103. ชิ้นหลังนี้จะเข้าใจได้ง่ายกว่าชิ้นแรก เพราะเป็นการสอนเราในภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี.

รศ.สิวลี ศิริไล,
จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล,
ปริดาการพิมพ์, 2528,
197 หน้า .

อาชีพแพทย์และพยาบาลเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความเป็นความตายของผู้ป่วย จึงมิได้อาศัยแต่เพียงความรู้ความชำนาญในด้านวิชาการเท่านั้น หากจำต้องอาศัยคุณธรรมและจริยธรรมประจำใจเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับสวัสดิภาพและความปลอดภัยพลอดภัยให้มากที่สุด *จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล* จึงเป็นหนังสือเล่มหนึ่งที่มีคุณค่าอ่านเพื่อความรู้ทางวิชาการและเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิตสำหรับแพทย์ พยาบาล และ ประชาชนทั่วไป ผู้เขียนได้อาศัยความรู้ภาคทฤษฎีจากวิชาปรัชญาที่ได้ศึกษามาเป็นพื้นฐานประกอบกับประสบการณ์จากการสังเกตการปฏิบัติงานและการเป็นผู้สอนวิชาทางจริยศาสตร์ให้แก่พยาบาล